

Középuteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Hibás eljárás volna tehát, oly tanokat
litani fel, melyekből egész sor rossz követ-
zik s mi nem vagyunk kötelesek részt ve-

azon háborúban, mely Franciaország és Oroszország között kitört.

Azt mondják, nem maradhatunk izolálva! De jobb ha izolálva, békében maradhatunk, mint akár magunkban, akár mások olyennél segítsége mellett, mintha csak magunk volnánk, harcra kelnünk. Ez pedig bizonyosan ránk következik, ha vigyázatlanul háborúba bonyolodunk.

Felhozzák az orosz hadak összecsoportosítását a galicziai határokon. Azonban a csapatösszevonások eddig még nem történtek oly mértékben, hogy azt fenyegetésnek kelljen tekintenünk. Nyugton várhatjuk, hogy Oroszország ránk jöjjön. Ha veszély közeleg, hadsergünk azonnal készen áll, s a nép a muszka vakmerőségét meg fogja tűrni.

E pillanatban a galicziai hatóságok legfőbb tisztviselői Bécsben vannak. Schermerling tábornok Galiczia ideiglenes igazgatójától viszszer, s jelentést teend e tartomány s a határszélek állapotáról. Gróf Mensdorf szintén utasításokat veend. Ezen férfiak, a kik a dolgokat közelről tekintik, jelentéseket fognak benyújtani, s ezek nyomán hozand a kormány határozatot.

Az „Ost. D. Post“ egyik utóbbi vezércikke hasonló hangulattal így nyilatkozik: „Ő Felsége a császár Bécsbe érkezik, s a tanácskozáskor a monarchia elnöklése alatt nyílnak meg. Austria politikai helyzete veszélyes forduló ponton áll, a hol csak egy elhibázott lépés szüntesse, hogy abból a legrosszabb következtetések származzanak. Oly következtetések, melyek három év erőfeszítését a bel- és külföldi helyzet javítására megsemmisíthetik.

A lengyel kérdés kezdetétől a minisiteri körökből az hangzott, hogy Austria önálló politikát folytasson és senkitől se engedje magát vezettetni.

A diplomáciai segédesszüközök, részint a lengyel felkelés tartós volta, részint Oroszország bülske visszautasítása folytán kimerültek. A helyzet ma rosszabb, mint kezdetben. Csaldás azt hinni, hogy ma már a felelősség terhét Oroszországra róva, e nyilatkozattal visszavonulni lehet. Oly helyzet alakult, mely a hatalmak méltóságát compromittálja.

A koczka még Austria kezében van. Anglia és Franciaország zavarukban kiségitő esküzt keresnek; mindketten sürgetik Austriát, hogy a megoldás módját feltalálja. Austria ma még ura a helyzetnek, de holnap már a viszonyok sklavja leend, ha a kedvező pillanatot elszalasztja.

A helyzet következik: Anglia és Franciaország, a vett hadimlakért nagyon óhajtanak Oroszországot megbüntetni. Franciaország ezenkívül komolyan kíván a lengyeleken segíteni, de Londonban úgy, mint Párisban nem örömet bonyolódna a valamely nagy háborúba. Így született a terv, hogy Oroszországnak jogzime Lengyelország bírásához megszűnne jelentessék ki. Anglia megelégszik a demonstratival, s kiviteltől olcsóbb alkalomra halasztja. Franciaország, melynek népe a külföldi ügyekben dícsavgyó és ingerlékeny, többet akar tenni s nem egyenes uton többre is igérkezett. Tehát a pusztá nyilatkozattal nem elégedhet meg.

Természetes tehát, hogy e hatalom Austriát folyvást előre tolja. Egyelőre megelé-

gednek, ha Austria a fenebbi nyilatkozatot sajátjává tenné: tudván, hogy ily kijelentés után Austria és Oroszország között a háború kikerülhetlen.

Mit kell tenni e helyzetben? Ha Austria a Párisból és Londonból tett indítványra viszszaütasítólág válaszol: rögtön elszigetelgete marad. Ez azonban még veszélyesebb, mint valamely kockázott lépés; e pillanatban pedig éppen a lehetőségek közé tartozik. Ha viszszaülép a nyugati hatalmak szövetségétől, természetesen következik, hogy Oroszországhoz kell csatlakoznia. De ha a francia hadseregnek bajos is a távol orosz birodalom közlébe férni, annál könnyebb „Piemont“ s a fel-szabadult forradalom segítségével Austriára rohanni, mely Oroszországot saját testével akarja fedezni.

Az ellenkező ut színtén veszélyes. Ha Austria elfogadja a nyugati hatalmak nyilatkozatát, a béke meg van törve, s még tavasz kezdete előtt a galicziai határszéleken kiú a háború.

Vannak vérmes embereink, a kik az ily kezdeményezést melegen pártolják. Hiszen, mondják, Franciaország segítségünkre jő! Ez részben igaz. Tény azonban, hogy ily háborúban Austria, mint másolt segített hadviselőllé jelleme meg, s éppen ebben áll a helyzet rossz oldala. A segítséget nyert állam lehet erős, lehet gyenge: a segítség tarthat sokáig, s meg is szűnhetik igen hamar: de a veszély főpillanatában a segített állam sorsa mindig a segítő kezében van! Hirtelen föltételekkel léphet elő s békét köthet oly pillanatban is, mely szövetséges társára nézve a legkárosabb lehet.

De tegyük fel, hogy Franciaország segítség ígérte öszinte, és nem fogja ismétetni, a mit az olasz és keleti háborúban végbevitt, tudniillik, hogy szövetséges társait a félton megállítja s békére kényszeríti, kérdjük: mely uton érkezne nekünk segítségünkre a francia hadak? Németországon át? Most a midőn a lipcsei nagy tüközlet felszázados emlékének megünneplésére készülnek? Poroszországa a szövetségi gyűlésben mindent elkövetne, csak hogy Franciaországnak ezen átmenetel megadassék. Ily válasz azonban csak Franciaország számára hozná meg a régóta vádászott alkalmat, hogy Németországot is a viszályba bonyolítsa, s így az 1815-ki szerződéseknek meg egyéb pontjait is megsemmisíteni törekedjék.

Bármely oldalról tekintünk az ügyet, csak azt látjuk, hogy a háborúban, melyet Franciaország segítségével mellett megkezdendék, a munka tulnyomó arányban Austria vállalára nehezednek: ellenben a békétőlésnek mind ideje, mind föltételei tisztán Franciaország kezében maradnának.

Ezeket az „O. D. Post“ előrebocsátva indítványozza egy congressus összehívását, mire a „Botschafter“ következő észrevételt tesz:

„Ha korábban a hat pont megvitatására oly congressus volt tervben, melyben Oroszország is részt veendett, s ezen congressus nem látszott ajánlatosnak: most, a midőn az európai hatalmak Oroszország nélkül ülnek össze, egészen másról lenne szó. E hatalmak vannak egyedül hivatva Oroszország jogát Lengyelországhoz megsemmisítennek nyilváni-

tani, de az ily összejövetelt inkább európai conferentiának kellene neveznünk.

Részünkről nagy meglepédestünkre szolgálna, ha látnók, hogy az összes Európa mintegy állást foglal a nem európai hatalmak irányában s óhajtanók, ha ezen indítványt éppen Austriától kerülne ki. Ez esetben Lengyelország ügye miveltség-történelmi jelentőségében tűnnék elő: oly ügy, mely ezen ország, mint Európa egyik részét érdekli, valamely nem európai hatalom irányában. Ha ily értelemben viszsülk Lengyelország ügyét európai conferentiára elé, akkor ha a tanácskozási határozatai nem respectáltatnának, összes Európa fogna határozatának érvényt szerezni. Az ily eljárás correct politikai gondolatot birand alapul; methodusában is correct lesz, egyszersmind correct cultur-historiai czéllal is birna.

(A „Vaterland“ ezen csodálatos irmodoru cikkre megjegyzi: „Ezen megjegyzések értékét és horderejét csak akkor méltányolhatnók eléggé, ha mindenekelőtt tudhatnók: sá-ját maga erejével, vagy „hoher obrigkeitlicher Bewilligunggal“ törlő-e ki a „Botschafter“ Oroszországot az európai hatalmak sorából?“)

Közlöljük itt még egy orosz lap nyilatkozatát is.

A „Nat. Ztg.“ levelezője írja: Azon Russell-féle javaslatok felett, hogy az 1815-diki szerződések erejét Oroszországnak Lengyelországa birtoklására vonatkozó jogát illetőleg megsemmisítenek kellene nyilvánítani, még folyamatban vannak. Austria nem utasította vissza határozottan e javaslatot, hanem csak kellő felvilágosítást kívánt az iránt, hogy milyen gyakorlati hordereje lehet annak; mert ezzel Austriára nézve igen fontos kérdések vannak összefüggésben; egyebek közt az is, hogy micsoda segítség tarthat számot a nyugati hatalmak részéről azon esetre, ha Oroszországgal háborúba bonyolódna. Páris és London közt most oly combinatio felelt foly értekezés, mely szerint Austria kielégíthetnének, s a három hatalom újból közösen tehetne újabb lépést a lengyel ügyben. Akármilyen eredménye lesz is ezen értekezéseknek, az kétségtelen, hogy a lengyelek a télen át magukra lesznek hagyva, a mit már jó régen előre lehetett látni; mert ha mindjárt megtörténik is a három hatalom újabb nyilatkozatának kézbesítése Sz. Pétervárt, ez által a harcz folyamán Lengyelországban semmi változás sem történik. Másfelől meg azt hiszik, miszerint Oroszországra nemhogy visszarissztólág fogna hatni az ilyen nyilatkozat, sőt trügylil használná azt fel az 1815-diki szerződések alól való teljes kibontakozásra, s Lengyelországot bizonyos számú kormányzóiságokra osztaná fel, melyekkel aztán egyszerűen mint orosz tartományokkal fognáknak bánni. Szent-Pétervár és Turin egy idő óta oly élénk diplomatiái érintkezésben vannak, hogy a párisi államférfiak figyelmét kezd magára vonni. Azt gyanítják, hogy Oroszországa most azt a szerepet kísérl meg a politikában játszani, a melyet sikerrellenül ajánlottak Napoleon császárnak a lengyel barátok. Ugy vélekednek ugyanis, hogy Franciaország közvetve Olaszország által nyomást gyakorolhatna Austriára, melynél fogva ezen hatalom kényszerülne lenne határozottabban lépni ki Oroszország ellen. Oroszországa törek-

vése, gyanítólág, oda van számítva, hogy ellenkező értelemben gyakoroljon nyomást mind Austriára, mind Franciaországra. Ezen irány-beli első lépés volna az olasz-orosz kereskedelmi szerződés, a mely természetesen legköllyebb is, minthogy államgazdászati okoknál fogva kénytelen azt Franciaország is helyeselni.

A „Cour. du Dimanche“ hebizonyíthatólág véli állíthatni, hogy mindjárt az orosz válaszigyek átvétele után néhány nappal megszülemllett az újabb ugyanazonos jegyzék eszméje és pedig valószínűleg Angolsországa részéről. Annyi bizonyos, hogy egy angol nyelven írott javaslat közölletett csaknem ugyanazon időben a bécsi és londoni udvarokkal; s ezen tervet következőleg volt befejezve: Oroszországa csak egy jogezimre támaszkodhatik, a bécsi kötésekre, s a mely pillanatban vonakodik azoknak megfelelni, elvesztette jogát. Ambár Austria nem tartá tanácsosnak olyan élesen hangnyomatolt közleményhez hozzá járulni, mint a melyet Angolsországa indítványozott, mindazáltal nem tartózkodna Rechberg gróf a közös demonstratio elvének helyességét elismerni. Mint a „Nord“ írja, a párisi orosz követtségnek meghagyatott, hogy a Franciaországban tartózkodó lithvániai lengyeleket utasítsa, miszerint menjenek haza, mert ellenkező esetben elkoboztatik minden vagyonuk.

Viszhang a Darkó Sándor ur levelére.

Tisztelt szerkesztő ur! Örömmel olvastam „Közlönye“ 123 dik sz. azon cikkét, melyben tiszt. Darkó Sándor ur tudatja út és a közönséget, hogy Udvarhelyszéknek, két Homorod községében, több ekklesiában, a miveltebb embereköl egy bizottmány alakult, mely a tanítás és nevelés ügyében a réginel észszerűbb, alaposabb és a mostani kor igényeinek megfelelő alghymnasiumokhoz hasonló nevelés megkezdhetése végett, új rendszert hozott létre. Kétszeres öröm ez reám nézve: egyfelöl azért, mert látom édes honomban is a huzgóságot, a székelgyermeked eddig-nél jobb, alaposabb nevelését; másfelöl látom azt, hogy a székelgyon most is, mint a nemzeti fejedelmek korában, nem kíván elmaradni a tevékenység dícsó teréről; hanem igyekszik megmutatni a mivel világnak, hogy még él benne az ősi scythia vér, s a miveltség minden ágában igyekszik utánozni a miveltebb európai nemzeteket.

Igy van ez a maga rendén. S midőn egyházi főtanácsunk a nevelés és oktatás ügyében fontos lépéseket tett, hogy létesülhessen, óhajtható volna az, hogy ne csak egy-két ekklesiában, hanem az egész unitarissztus követné a szép példát, a melynek hasznát szükségtelemnek is látom sokat fejtegetni. A rendes oktatás által mind a szellemi, mind az anyagi téren nagy eredmények jöhetnek létre, s éppen ezért kell tanulni; de másfelöl ezt megkivánja emberi méltóságunk is.

Azonban nem mellőzhetem el, hogy egy kis tanácsosál ne szolgáljak: a mint a levél tartalmából látom, a főszék a Brassai „számtóló Socrates“-re van fektetve; s ehhez mel-lélkelve az értelmes olvasás és helyesírás.

TÁRCZA.

Zsögödi Mikó János napló-jegyzetei.

közi

TORMA KÁROLY.

(Folytatása és vége.)

1686.

„1686. die 27. Januarii holt meg tekintetes Mikos Kelemen uram itt somlyói házánál. 31. Januarii tették koporsóba az testet csak ingben lábravalóban, csak kis titkos pecsét-nyomó gyűrűjével az kis újjában; irtam pro memoria Mikó János m. p.“

„1686. die 12. Junii az szelindeki határon az nagy-relyki völgyben lévő az erdélyi tábor, müt ott lévően introdukálák fő-králybi-ráknak alsó torjai Apor István uramat.“

„1686. die 14. Junii adta nekünk Csik-Gyergyó-Kászonszékeknek főkapitányának az mi kegyelmes urunk ó nga. az urat főkapitány Teleki Mihály uramat Szebenben.“

„10. maji mentünk volt az táborba; jöttünk haza 23. Julii 1686. mely teszen 11 betet 2 nap héján. Mikó János m. k.“

„2. Junii küldének az szebeni mezőről az erdélyi hadakból Tüköli Imre ellen az csiki hadnagyk közül hármát Elekes Pétert, Bors Istvánt, Bodó Mihály százát.“

5. Junii ütöttek meg Hunyadot, de az árultása miatt elindult; egy órával az hadak előtt maga elszaladt az vele való színes rendekkel, vezetékel; de őszvérit, satorit, hintókat, társzerit mind elnyerték; vele való jancsárokból felesen levágták; az többi között egy jeles nuszta farkkal bélelt menté-jét is elnyerték, melyen volt igen szép jóféle

orientális gyöngyökből esenált vitézkötés és köves gombok.“

„1686. 8. Julii midőn müt az erdélyi tábor Bethlen Gergely urammal való voltának Tatárlakánál, Gyulafi László uram ó nagysága és Toroczka István uram Szeben alatt voltak volna az mezei hadakkal, kolozsvári praesidiummal, marosszékiekkel, és aranyosszékiekkel, közlélitvén az német haddal Salomberg (Scherffenberg) general, és az labancz magyarokkal Csáki László hadai, egy néhány ezer labancz és német környiltvévén hajnal előtt az erdélyi hadat Gyulafi uram ó nagysága hadat, melyekkel volt maros-aranyosszéki katonaság: egy megpuskázta és levágtá, az tisztviselők ugyan elszaladtak, de az vitézlő recden több vesztett őrszánál; félre voltak pedig szállva az somlyai hadak és kolozsvári praesidiumok, mihent az esete-paté indított csak felszedték magokat, meg sem s-g-tették az marosszékieket és aranyosszékieket, csak eljöttek az mint lehetett, és érkezének miközben delután az mi táborunkba az praesidiumbeliek, és Toroczka István uram negyedmagával. Mi néztünk, és készültt vete-rete Bethlen Gergely uram és egy este-félre megindulánk és szállánk Küküllőváron alól igen nagy esőben. Onnét szállottunk dézsalfai határra; onnét kis-csergedi határra; onnat várbeli biden tul; onnét az L. bacsra; onnét Petele m-llé (az hol el is szállított, fel is akartak verni); onnét jó reggel megindulánk mentünk az Szakadát erdejére, hol is háltnak sok alkalmatlanaggal; onnét jöttünk az salfai határra az salu mellé, holott is kiállottunk vala rendelt seregben delután 19. Julii 1686; de igen megkevesedtek vala az erdélyi hadak. Mi bire érkezett Bethlen Gergely uramnak ó kegyelmének, Maecskási Boldizsár

uramat küldé az háromszékiekhez, hogy még is lennének fen, és keresnék ó kegyelmét, mutatnák igaz urunkhoz való hűséget; (kik felkiálták, hogy nem mennek tovább, hanem mutassa meg az commissiot, és az mit abban parancsol urunk ó nagysága az tevők lesznek. Az csiki hadakhoz is eljövén a szerent Maecskási Boldizsár uram ugyan mellette levő társaival, miüket is a szerent kére, hogy ese lekednénk; de csak felkiáltá az közég, hogy nem megyen, mert megunták az tekerést; ezeket(?) commissiot nem látnak, hanem csak eljönek. (Áthuzva: „Összebeszélgetek az háromszéki és“) csiki község, azon éjen az csiki az tisztviselő hadnagykön kívül job-bára elszöktének; de az háromszékiek az szekereket nem hagyhatták. Reggel Bethlen Gergely uram készültt üfite, hogy meginduljon, — az háromszékiek felkiáltanak, hogyha az commissiot meg nem mutaták nem mennek tovább; megindulának, zendülének. Szárvul lévően az mezei had, és dragonság az oldalban azokkal neki forda (fordulva) Bethlen uram és Bánfi Farkas, az mezei had ugyan lassodék (áthuzva: „de elsőben is egy háromszéki hadnaggy Eresztvényi András hoz-záz lövén alattvalóhoz“, s helyette ez téve: „ez hallomás volt, ezt nem láttam“), de ugyan nem szűnének kérni az commissiot. Nekik az Bethlen uram és Bánfi Farkas uram, az praesidiummal Nagyszegi Gábor, hozzájuk kezdenek löni az háromszékiekhez; de fegy-vert nem fogván az székelgyek így tértek meg egynehány megsebesedvén és közülök meg is halván; lovak is sebesedtek meg. Is-még visszamentünk az Szakadátón az nap két Köhérd (Alsó- és Felső-Köhér) közé báltni. Onnét bocsáták el az székelységet, és mi is így jöttünk haza.“

1686. 20. Julii..... az nap voltam Bethlen Gergely táborán magán; ez nap esett az láma Söfalvánál; az csikiak is mind eljöttek vala, csak maradtunk az hadnagyk. Megindulván mentünk vissza az Szakadátón szállottunk két Kövérd közé.

21. Julii bocsátá el (Bethlen Gergely) az mellette való táborát és minket csiki és gyergyai hadnagykot, Bors István és Szabó András uramékat elvirén magával, müt választva magunk közül. Ezek az hadnagyk voltak ekkor az csiki hadakkal: Czerjék János vicekapitány és hadnaggy Mikó János, Bors István, Gábor Ferencz, Elekes Péter, Both András, Szabó András, Bodó György; Henter Benedek uram zászlójával vicehadnaggy Baka István, Kászonsböl Darvas István, jöttem haza 23. Julii. Mikó János m. k.“

„1686. 11. (september) jött az feredő-re az m székeli Teleki Mihály uram felesed magával Borhegyesire (Csiesó mellett); ment el onnét die 23. Septembris sok vontató marhával és szekerekkel Csikból, Oláhfaluból Lővetéről, Zetelakáról; voltak sok emberek és szekerek az százságról is. Építették igen (?) házakat, istálót, színeket, konyhát, kamarákat, tltzes házakat.“

1687.

„1687. 28. Januarii somlyai felcsiki házánál tekintetes nemzetes csikszéki főkrálybíró házánál Apor István uram házánál instellálák tekintetes nemzetes Nalácz István uram és Székely László uramé. Voltak commissariuss főkapitányul Csik-Gyergyó- és Kászonszékeknek tekintetes nemzetes székeli Teleki Mihály uramé Nalácz István, Székely László.“

Ezek mindenesetre jók; de ohajtandó volna az, hogy a nagyobbak a természetben elemei, Erdély geographiája és táblán való apróbb számtani példákban, a négy közönségebb miveltében is oktattatának; s különösen a valóságilag, a keresztény vallás elemei kérdések és feleletekben; s a bibliai történetekben, a melyek a gyermekek szívére a legvidyesebb hatást gyakorolnak.

Azon ismert elnélfogva, hogy az érzelmi felfogás által, ha helyes irányban vezetettik a gyermek, sokkal hamarabb és jobban megtudja tanulni és tartani emlékezetében a történeteket, mint bármely szóbeli magyarázat által, ez mindennapi tapasztalat. Ezért a mit a felsőbb iskolák sem mellőzhetnek el, mennyivel inkább megkívántatik a falusi iskolákban: a növények táblákra lefestve, földabrázstb, melyek mint gyakorlati példák a legszükségesebbek. Minél inkább tör magának utat az itt kimondott igazság, a gondolkozni tudó tanuló annál több gondot fognak fordítani azon eszközök megszerzésére, melyek által a kellő érzelmi felfogást a gyermekek leginkább megadhatják. Ezek segédelmével az oktatás és nevelés könnyű, tartós és szívesre lesz: a gyermek szeme, figyelme és által lebilincseltek; az emlékeztetést pontot nyer, a kedély emelkedik és az akarat tette határozódik; szóval e mód a legjobb, legalapabb oktató.

Ambár tudva levő dolog a szegénység; ámde a mint látom ez is fedezve van némileg Turóczy József ur által, ki a legzülküesegebbre segédelmet nyújtott már is, s még nyújtani fog ezután is. Az említett táblák nem is oly retentő drágák, hogy megszerzésük egy pár buzgó kegyes adományából ne feleltethetnek. Azért ezeknek megszerzését minél hamarabb és a rendes közköltés megkezdését minél előbb felkeltő ohajtom.

Jól mondja Darkó ur: „Hiszem én azt, hogy minden időben valamely népnek jóllelte s jóvendőjének alapja mindig az ő értelmi felvilágosultságban lehetett; azonban jelen körünkben inkább alkalmazható ez elv, mint valaha.“ Ezt hiszem én is. S most, midőn a népek és nemzetek miveltégi állapota annyira igénybe véve a mivelt világ által, mi maradtunk-e el tőle; mi, kiket atyáink verőket ontottak; mi, kikre bizáltak további virágzását; mi lennénk-e e vérel szerzett haza megbuktatói, meggyilkolói? Nem! éppen nem; hisz mint korszor nagy költőnk mondja:

„Csak nem fájult el még a székei vér
Minden kis cseppje drága gyöngyöt ér!“

Petőfi S.

Végezetre ugyan buzgó uraknak, a kik e szent ügy létesítésért fáradoztak, azon ohajtasomat fejezem ki: Adja Isten, hogy státusunk javását s az emberi nemzet boldogításáért még sok ideig éljenek; adja Isten, hogy az ilyeneknek száma, kik az oktatás és nevelés ügye iránt lelkesülnek, minél többre nőjön!!

Kolozsvárt, oct. 19. 1863.

Alberti János.

KÜLÖNFÉLÉK

— Az erdélyi 26 reichsrath közül 19 a kormány szolgálatában levő hivatalnok, 5 a kormány által fizetett pap, 1 prokátor és 1 iparos. Tehát Erdély a burocracia által képviseltetik.

— Székelyországból — „aus dem Szeklerland“ darab idő óta levelek íratatnak a „Herm. Ztg.“-ban. Egyik közelebbi levelében a sok tüzvész a szegénység, hanyag gazdálkodás, erkölcsi stílyedés, s a hazai közviszonyok ziláltságával indokoltatik. Hát a „Saach-s-nland“-beli sok tüzvésznek mi az oka? Készség kivül ugyanaz. E kor a mind inkább súlyosbult már-már elviselhetlen közterhek által előidézett pauperismus és corruptio kora. Erdély mélyen süllyedt anyagi viszonyok közüli, s ha ez mind így tart, a kormányának feladata és felelőssége ma-holnap kétszeresen súlyos! fog valóban szemben a biztonságot követelő társadalommal. Az 1861-diki közállapotok a mostaniakhoz képest fényeseknek mondhatók. Ezt akár adatokkal képesek vagyunk bebizonyítani, ha kívántatik, azaz: ha megengedtetik.

— Az „E. P.“-nak távirják Bécsből oct. 20-ról: A követek háza mai ülésében a fogadás letétele előtt az elnök üdvözlö az erdélyieket s a diadalt, a melyet a birodalmi alkotmány eszméje belépésük által nyert. Konstatirozza, hogy a birodalmi tanács ezenel jogai és kötelességei teljes jogába lép, s végtül azon ohajtat fejezi ki, hogy a birodalmi tanács a még hiányzó tagokat állépp oly vidáman üdvözlhesse, mint a mily vidámsággal ma az erdélyieket szívéből üdvözlö. — Erre a fogadalom szövege mind a három nyelven felolvastatik. A románok románul felelnek. — Schmidt Konrád köszöni az elnöknek a szíves fogadást. Az erdélyiek mindig az egységes és megoszthatlan monarchia álláspontját védtek, tehát annyival több

vonzalmat kell éreznük az alkotmányos monarchia iránt, a mely az alkotmány alapelveit az egyenjogúságot, a törvények előtti egyenlőséget s az államterhek egyenlő hordozását tüzte ki. Utal azon körülményre, mi kép nyilatkozott Erdély az octoberi diploma s februári nyílt parancs mellett, s mily egyhangulag fogadta el a birodalmi tanácsba választást. Azon reményt fejezi ki, hogy Erdély anyagi érdekeinek előmozdítása a birodalmi tanács többi tagjaiban is meleg képviselőkre talál. Reméli, hogy az erdélyiek belépése a birodalmi tanácsba Erdély történetében szerencsés forduló pontot képezni, valamint az összes Austriának dicsőségét fogja eszközölni. Mindkét beszéd tetszéssel fogadtatt. Az ad-reform-javaslatok tárgyalásának előkérdeése felett keletkezett tanácskozmányban már az erdélyiek is részt vettek. Az erdélyiek a fogadást az országos három nyelven tették.

— Társadalmi körünkben nagy sensációt okoz azon szomorú hír, mely szerint Paget Oli, derék ifjú hazánkfi, Londonból Erdélybe hazatérő útja közben, alig pár napi betegeskedés után, folyó hó 19-én Bécsben agyagöres miatt meghalt szülői s barátainak vigasztalhatlan bánatára. Az elhunyt egyetlen fia volt Paget János köztisztviselőben álló hazánkfiának; alig pár éve ifjú házassodott, maga után egy lánykát s özvegyét reményteljes állapotban hagyta; az olasz szabadságharcban mint magyar hősiég harcolt, s két érdemjel tulajdonosa volt. E derék ifjú elhunyt, tekintve azt, hogy mily szép reményekre jogosított nemes tulajdonaival, s kedvező helyzetével, valóságos csapás nem csak a szülőkre, a kik benne egyetlen gyermeküket gyászolndják, hanem általában társadalmunkra nézve is, melynek minél több ilyen nemes érzelmű, s valódi miveltiségre törekvő egyénnel kell magát gyarapítania az új nemzedékből is.

— A „Kolozsvári Közlöny“ 122-dik számában megjelent statisztikai adatok Erdélyre nézve nem felelnek meg a valódi állásnak, a m. szántó van 2.733,935 hold, 1084 öl, ennek tiszta jövedelme 6.536,669 ftt 33 kr. — Kaszáló és kert 1.899,347 hold, 1.294 2/3 öl, tiszta jövedelme 2.508,108 ftt 64 kr. — Szőlők 50,484 hold, 1,057 öl, tiszta jövedelme 461,823 ftt 88 kr. — Legelő 1.164,407 hold, 12 3/4 öl, tiszta jövedelme 703,010 ftt 72 kr. — Erdők 4.133,005 hold, 29 öl, tiszta jövedelme 1.157,241 ftt 40 kr. — Nádas 4,837 hold, 283 öl, tiszta jövedelme 8,803 ftt 64 kr. — Összes termő földje 9.985,967 hold, 560 1/2 öl, tiszta jövedelme 14.375,657 ftt 63 kr. — Terméketlen föld 389,219 hold, 753 3/4 öl, s így összesen 10.375,186 hold, 1.313 3/4 öl.

— Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a folyamatosan levő levéljegyek csak e hó végeig érvényesek. Azon túl a régi levéljegyekkel feladott levelek bérmenttelenséggel tekintetnek.

— Különös fogadás. Budberg báró, Oroszország párisi követe, 20,000 frankban fogadott 10,000 ellen, hogy Metternich herceg előbb odahagyja Páris, mint ő.

— Dobsa Lajos „Attila“ című tragoédiáját mely még magyar színpadon nem adatott, Wohl Janka k. a. költőnő, francziára fordította, franczia színpadok számára. Jules Janin műve a darabban, mind a fordítással, mint a „Szinb.-L.“ értesül, nagyon meg van elégedve. Dobsa J. Janin különös kívánságára Genorévának, Páris vérszentjének tő-ténétét is befogja színi művébe.

— Gróf Zichy Károly őmlita Divény helység iskolájára 1000 forintot ajánlott fel, ha abban a tót nyelv mellett a magyart is tanítják.

— Fölvételi vizsgák megszüntetése A „P. H.“-ben olvassuk: A fennálló gymnasiumi tanrendszert még az ugynevezett „Entwurf“-ból (61. §. 2. pont) átöröklött azon határozata, mely szerint az egyik nyilvános gymnasiumból tanulmányainak folytatása végett más gymnasiumba átlépő tanuló, a legközelebbi felsőbb osztályba felvételtől előtti ugynevezett felvételi vizsga alá vonatottak, s tőle a mennyiben az utóbbi vizsgát kellő sikerrel ki nem állotta volna, nem csak a felvételt az őt megillető osztályba meg lehetett tagadni, hanem ez még alsóbb osztályba is utasíthatott, mint oly eljárás, mely egyik nyilvános gymnasiumot a másik ellenőrvé tévé, s ez által mind a tanodák kölcsönös tekintélyét, mind pedig a közérőnnel kiállított bizonyítványok iránti bizalmat csökkenté, mint értesülünk, közelebb egy kegy. királyi udvari rendelet által hatályon kívül tetetett.

— Meisels főrabbi befogatásáról a „Sonnt. Ztg.“ varsói levelezője írja: Berg tábornagy felszólította a főrabbi-t, hogy az engesztelő napon orosz-zsidó beszédet tartson, és a szószékről a zsidóknak a fölkelésben való részvételét annál inkább kárhoztassa, miután a zsidók oly sokat köszönnek Sándor császárnak. Meisels, ki e parancsot alakjában adott fölcsólitást magáról minden áron elhárítani törekedett, legeztesztetbnek tartá a zsidókat az engesztelő napon való templomba meneteltől elhárítani, mert úgy gondolkodott, hogy a hol

nincs hallgatóság, ott szónoklat sincs. De Berg tábornagy az ősz rabbi-t ismét börtönbe vetette. Mielőtt fogságba vitetett, még egyszer Berg elé vezetett, ki őt a legszigorubb büntetésekkel fenyegette, ha nem hat oda, hogy Varsó összes izraelita lakói, vele, a főrabbi-val együtt nem irnak alá egy hódolati feliratot a császárhoz. Meisels férfias bátorsággal és határozott akarral azt felelte Berg helytartónak, hogy a császárnak a lengyelek iránti bánásmódja nem viseli magán a szeretet jelleget, és hogy ő, mint a zsidó vallás képviselője, sohasem lesz a hazugság szószólója.

— Majd minden lapban közölve volt, hogy Sieber budai polgár, vagyonának örökösévé végrendeletileg császár ő Felségét tette. Illetékes felvilágosítás után írhatjuk, hogy e hír merőben alaptalan. Sieber polgár, mintegy 50,000 fttot érő összes vagyonának örökösévé Drezdában élő Sieber Natália nevű nőrokonát nevezte ki. Jótékony cselekedet, mint a budai kath. és evang. templom alapjára, a budai kórodára, tüzlőtő gépekre, a pesti vakok, s a vázei süketnémák intézetére stb. 8,000 fttot hagyott. Említésre méltó azon 1,000 ftt alapítvány, melynek évi kamatját egy férjhez menő budai cseledéleány kapja, azon feltétellel azonban, hogy az esketés június 6-kán, még pedig ha a leány katolikus, a budai ferenczalmi kápolnában menjen végbe.

— A föld alomzáról. Szűken természetén az idén a takarmány, gazdáink bizonyosan iparkodni fognak a szalmát is minél takarékosabban használni föl. Ebből különösen sokat lehet megtakarítani az alomzás körül, ha helyette gazdáink, a külföldi juhászok példájára, egyszerűen porhanyó földet használnak. Ez által csak a munka lesz valamivel több, de az eredmény ugyanaz. Az alomzás 3-4 hüvelyknyi vastag legyen. A juhakolban minden este föl kell kaparni az elpiszkolódott földet s újjal hinteni be, míg a marhák alomzása kevesebb munkával jár. Alomzásra a homokos föld a legalkalmasabb; azonban az e célra használt agyagos földből igen jó trágya válik. A földről jó előre gondoskodni kell, hogy a legnagyobb fagy idején is könnyen hozzáférhető legyen. Németországban szelvényben használják a föld-alomzást, a nélkül, hogy annak a gyapjura legkisebb káros befolyását tapasztalják. Marhaistállókban pedig Szászországban a kisebb gazdaságokban is mindenütt díratoz.

— Egyik kéz a másikat mossa. Mig a franczia császári pár Biarritzban volt, többször megjelent a néptáncczok, mi természetesen emelte a vígadó kedvét. Ily alkalomkor Eugénia császárné piros arczu, derék paraszt leányt vett észre, ki szomoruan állt egy szegletben, míg a többi leány vidorán járt a tánczot. „Miért nem tánczolsz?“ kérdé a császárné a leányt. „Kivel tánczoljak?“ felelt szomoruan a leány—hisz a kit szeretek Mexikóban van; s én addig vagadgál, míg Jeanom talán a kórházban fekszik?“ — Ez őszinte hang megindította a császárnét, a történeteket elbeszélte a császárnak, ki azonnal a leányhoz jött s így szólt hozzá: „Gyermekek, azért mégis kell tánczolnod, s mert Jeanod Mexikóban értem harcolt, Mariettejével most ő helyette tánczolok. Egyik kéz a másikat mossa.“ A császárné nevetett, a császár pedig a porleánytál tánczolt.

— A franczia hivatalos lap egy újabb demonstratioja. A hiv. „Moniteur“ eddig a Lengyelországra szóló tudósításokat is „Oroszország“ rovat alatt adott. Néhány nap óta e rovat külön van választva, s a lengyel tudósítások egy önálló „Lengyelország“ rovat alatt jelennek meg, mely mellett a régi „Oroszország“ rovat figurál. A „Moniteur“-ben tehát már meg van a független Lengyelország; de kár, hogy ez még mindig csak papíron van. Ugy lehet, hogy ez is egy jó előjel.

— Párisban nagyszerű tervet fognak valóstítani. És e terv semmivel sem kevesebb, mint emelet magasnyira építendő vasut, mely a város különféle részeit összekötné. Egyes állomások lesznek a palais royal, a központi csarnok, a városház, a bastille stb. Képzeld a zőrehez, mely Páris utcáin már egész nap dühög, még a magasban robogó mozdonnyok zaját, s fogalmunk lesz azok nyugalomáról, kiket fent és alant, és mindenfelől ilyen pokoli lármá veszt körül.

— Varsóban jelenleg sokat beszélnek egy szomorú eseményről. Wojciechowszky fiatal fenytörvényészéki tölnek egy kitűnő szépségű fiatal orosz hercegnővel lön szerelmes, ki oly erkölcselen és kicsapongó életet élt, hogy nem tudni miféle ügyben vizsgálati fogságba s éppen a nevezett bíró elé jutott. A nő rábeszélte az ülnököket, hogy ez egy politikai árulás által eszközölje ki szabadságát. Levelet intézett Roznov tábornokhoz, melyben készként nyilatkozott kedvese szabadságának biztosítása mellett több társát a nemzeti kormányból, melynek ő is tagja volt, elárulni. E levél következtében Wojciechowszky elfogatott, és vele még kilencz jó külsejű fiatal ember. Nemesak Wojciechowszkyt, hanem a fiatal embereket is, mint egy szerencsétlen

szenvedély áldozatát, a varsói körökben nagyon sajnálják.

— Mathieu de la Drome időjós, a párisi tudományos akademia elnökehez következő jósálatot küldötte be. Decembertől különösen kell félni. Első husz napjaiban roppant mennyiségű víz fog eső és hó alakjában hullani, és pedig 5—6-an rendkívüli vihar kíséretében. Ujjabb szélvész és esőzök fog beállani a hó végén, vagy január első napjaiban 4-dikéig. Azt állítja továbbá, hogy 1-től 10-ig a patakok, 10—20 a folyók, január 5-ig a Rajna és még talán a Szajna is annyira kiárad, hogy Páris alattabb fekvő helyein a pincekét fogja fenyegetni. Ha azonban ezen vízmennyiség hó alakjában fog a földre esni, úgy a veszedelem kevesebb és csak is a havasokon a lavinák miatt beállható veszélyekre fog határozódni. Mindkét esetben a víztömeg a genfi observatoriumban december hóban a rendes középennyiséget majd háromszorosan haladandja meg, a mi mindenesetre ritka és veszélyes dolog fog lenni.

Nyilttér.

Nem akarok Kedves Tamás urral tovább vitázni, mert ő a tisztességes önévédelem helyett e becses lapok 115-dik számában a vitát oly személyeskedési tusává törpítette, hogy azt az olvasó füleinek sértése nélkül tovább folytatni bármily higgadtan sem lehet. Ább gondolja Kedves ur, hogy a 105-dik szám nem közzétett, s általa csak egy alaptalan bángással kifogás alá hozott és méltatlanul ráfeszített bizonyítvány hitellestéget az azt a gyártelmas és jóhírben álló föltannak illetékáró gével együtt mindamelllett is, hogy az ő esszé-füzelmet amaz elejtett szavak valószínűsítann felúthattak, megvédeni s keserű kifakadástulleg kellőleg visszasantasi nem bírnám, és hosait előre ez okból hátrálnék. Éppen nem, meggy K. T. ur eddigi nyilatkozataiban a 78-dik szám alatt csak némileg érintett eljárásának ismeretes figyelmes olvasó előtt úgy is megláda önmagának a szegénységi bizonyítványt s ha még azt a háttérben álló függőnyt is, egy kissé szeltőzetni akarnók: egy ártatlan hírlapi tudósításnak ily modorban ledorongolását algha meg nem keserülné.

En azonban meghagynom K. T. urnak azt az örömet, melyet a személyeskedés dicsőségéből merit, s miután az ilyenül fegyvernek elé az irodalom terén úgy is eléggé eltemplum, még csak annyi megjegyzésre szorítkozom, hogy Györfi Petőnek egy kis szerény dicséretével senki hazafi jelleme romba nem dől, sem az irántai ennyi méltányosság által senki meg nem sértődhethet, kinek csak a „figulus figulum odit“-féle eszmék verét meg nem zavarták.

A tisztelt szerkesztőség megjegyzése szerint az egész dolog nem is lön valami nagy kérdés, akkora pedig éppen nem, hogy miatta, kivált ez idő szerint egymással hajba kapjunk, és hogy tanult ember olynemű toll-harczot kezdjen, melyért aztán pirulnia kell. S ezzel részmről a Kedves urrali polemikát bevégeztetnek nyilvánítom. A továbbra nézve, már jelzett lakasomon megtalálad.

Ditró, oct. 10. 1863.

Puskás Ferencz.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, october 13. A „Köln. Ztg.“ levelezője, a lengyel ügyet tárgyzó diplomatiai alkudozások jelen állásáról a következőkéül ír: A diplomatiai eszmecsere sajátágaihoz tartozik, hogy mielőtt javaslatokat, mint a Russel is, egy idegen kormányhivatalosan közölnek, rendesen elő szóbeli értekezés foly felettük; s e történet a Russel-féle javaslatlalt is még Blairgowrie-ben mondott beszéde előtt. Austria azonnal kijelentette, hogy e javaslatra nem állhat rá. Franciaországban a császár távolléte alatt nem voltak tisztában, hogy melyik uton fognak megindulni s Drouin de Lhuys ur az orosz válasz megérkezése után egy ideig a küllön és az együttes cselekvési pártnézet között habozott. Ez idő alatt a Russel javaslatát kevés hatásuak tartotta s jobbnak vélte, hogy Franciaország teljes cselekvési szabadságot tartson fenn magának. Azonban a császár Biarritz-ból hazajövetele után oly határozottan nyilatkozott az egyedül cselekvés ellen, hogy már csak az együttes beavatkozásához való ragaszkodás maradt fen. Franciaország tehát a Russel javaslatát végleg elfogadta s jegyzékkel az angollal egyszerre fogja Pétervárra elküldeni. Meg kell azonban jegyezni, hogy az angol, következéül a franczia javaslat is éppen nem oly gyökéres természetű, mint azt eddigi szóbeszéd után tartották. A hatalmak ugyanis nem mondják, hogy Oroszországnak Lengyelországhoz való jogozime egyszerűen elenyészett, miután a feltételeket, a melyekhez e jogozim kötvé volt, nem teljesítette; hanem azt nyilvánítták, hogy valaméddig ama feltételek teljesítve nincsenek, Oroszország jog-

ezimét sem lehet elismerni. Ausztriára vonatkozólag ennek a két nyugati hatalom közt megállapított lépésnek igen komoly jelentősége van. Először történt, hogy a nyugati hatalmak, Lengyelország feletti alkudozás közben Ausztriát mellőzték (természetesen miután a javaslatot visszautasították) s a mi kiválóan tügyelemre méltó, Angolország, Ausztriának tulajdonképpen való szövetségese tanácsolta, hogy a lépést Ausztria nélkül is tegyék meg. Ezzel valószínűleg kapcsolatban áll Apponyi gróf valószínűleg kapcsolatban áll Apponyi gróf előtt a veszélyeket, a melyek a nyugati szövetségtől való elszakadástól származhatnak. Azért éppen nem lenne csoda, ha Ausztria utolsó pillanatban is hozzájárulna Angol- és Franciaország együttes lépéséhez.

Franciaország. Páris, october 14. A hosszas hallgatás vagy érdektelen közlések után a lengyel ügyben végre a „Botschafter”-nek egy párisi tudósításában olvassuk, hogy az Ausztria részéről várt javaslat megérkezett a tuileriák kabinetjéhez. Itt előbb formaszertü ultimatumra számítottak. Az osztrák javaslat sem lényegére, sem alakjára nézve nem ultimatum, mert ezt akkor szokták az egyik kézzel nyújtani, a midőn a másik kéz már kivont kardot tart. A bécsi kabinet egy oly nyilatkozatot indítványoz, a melyben bátoroztatni ki legyen mondva a következmény, ha Oroszország a hatalmak kívánatait nem teljesíti. A következők fogja megmutatni, hogy egy ilyenforma jegyzék is csak periphrasissal lesz-e az előbbieknél s holmi gunyoros célzásokkal fog-e a pétervári kabinet e mellett is elisklani, avagy bekövetkezik a kenyértörés (?)

A mexikói kérdéssel írják a „Köln. Ztg.”-nak: „A mexikói császársájlótságot a legjobb utban van. Napoleon császár mindent megadott, a mit tőle Ferdinánd Miksa főherceg kívánt. E kívánatok azonban teljességgel nem államkölszörre vonatkoznak, a mint eleinte hirté jött; ő fensége csupán azt kérte a császártól, hogy a francia hadsereg még néhány évig maradjon Mexikóban s Potosit a Juarez-szellemű várost francia őrség tartassa megszállva. Mindkettő teljesítve lesz. A „Moniteur” legközelebb közölni fogja a császár szerencsekívánatait, a melyet a mexikói küldöttség elfogadása után Miramareba küldött, valamint a főhercegnek erre adott válaszat is. A tudósító azt hiszi, hogy a főherceg és fensége neje még e folyó évben el fognak utazni Campiegne-n át Mexikoba. Már érkez-

tek is tudósítások Párisba, a leendő császár mellett történt kedvező nyilatkozásokról Mexikó különböző részeiben, s a lelkesedéssel, a melylyel a monarchiai rendszert mindenfelé fogadják.”

A császár 5000 embert küldött Acapulcoba a főherceg kívánataira. A mint a mexikói küldöttség Párisból elutazik, a főherceget várják oda látogatókra.

Párisban közelebbről ily czimú röpirat jelent meg: „Ferenc József császár, mint Lengyelország királya.”

Olaszország. Turin, oct. 14. Pénzügyi tekintetben az olasz királyság sorsa sem kedvezőbb más európai államokénál. Az egységre törekvés, a feszült állás Romával és Ausztriával szemben s Nápoly szerencsétlen helyzete roppant áldozatot igényelnek. Az államterhek napról napra nyomasztóbbak s a betétel még sem elegendő a szükségek fedezésére.

A „Vaterland” turini, ismert tollú levelezője szerint Olaszország ismét a harzi lángba borulás előestéjén áll. Tudva van, írja a lev., hogy Rómában az ugynevezett cselekvési bizottságon kívül még egy „nemzeti bizottság” is létezik, a melynek a turini kormányhoz való viszonyai ismeretesebbek. Itt Turinban pedig „a nemzeti monarchia” czim alatt egy társulat áll fenn, a mely középponti hivatalát képezi a Rómában és Velenczében, a lombard velenczei királyság s az egyházi állam határszélein Victor Emanuel rovására igazgató bizottságoknak. E középponti hivatalhoz, a római nemzeti bizottságtól, néhány nap előtt oly értelmi tudósítás érkezett, a mely szerint a pápa megmaradt birtokréseiben november elejére általános forradalmi felkelés volna kilátásban. A terv következik: közel Róma kapuihoz s névszerint Ronciglione, Corneto s ha lehet, Civitavecchia városokban piemonti kalandorok segítségével felkelést szerveznek s remélik, hogy a francziák figyelmét egészen ama pontokra vonják. Ez alatt Rómában is felkelést idéznek elő, a hol nem kisebb a cél mint az, hogy a pápa személyét s a birokni kart hatalmukba kerítsék, nápolyi területre vigyék át s a három színt lobogót feltűzzék a capitolumra. Ha a terv egészen sikerül, akkor piemonti katonaság fog Rómába a rend helyreállítására benyomulni; ha nem, ugy legalább az előbb említett helyeken mégis csak boldogulnak s oda legalább piemonti rendesinélők vonulhatnak be. Tudósító szerint e tervre nézve a kormány teljesen egyetért, a mire

mutat az is, hogy az egyházi állam határszélehez közel fekvő helyek csak ugy hemzsegek a sok piemonti katonaságtól. A perugi, orvietoi, terrii és rieti helyőrségeket kétaranyal is föbbre szaporították, hogy adandó pillanatban készen legyenek. Hogy Fanti tábornoknak ez esetre nagy szerep van szánya, közönségesen tudva van, s hogy a tábornokot éppen most, az említett tudósítás megérkezése után hívták ide, valóban gyanus színezetű. Bizonyos, hogy Piemont ismét valami csinyt tervel; hogy Franciaország nem fog-e ismét kétértelmű szerepet játszani, a jövő mutatja meg. Itt rendkívül őrvendek Sartiges grófnak római követé lett kinevezetése. A gróf itt éppen nem volt kedvelt egyéniség; azért őrvendek, hogy megmenekedtek tőle s remélik, hogy utóda több rokonszenvvel fog Olaszország iránt viselkedni. (Ha a „Vaterl.” érdemes levelezőjének tudósításai csak egy század részben is valósultak volna, eddig már kö könyv nem állana az egész olasz felszítgen).

Németország. Berlin, oct. 14. Bismarck urat oct. 8-an, kormányra lépése évfordulati napján az ország különböző részeiből írott és távirati szerencse-kívánatokkal halmozták el. Más felől írják a lapok, hogy egy közelebbi körútja alkalmával a vasuton többszöri bántalmazásnak volt kitéve. Jelezen azt a trivialis élezt követék el rajta, hogy két állomáson, ama bizonyos helyen, a hová a király is gyalog szokott menni, az ajtót kívülről rászeggezték. Természetes, hogy sok kiáltozásba és dörömbözésbe került a minisiterelnök urnak, a mig valamely jó politikai érzületű lélek megszánta, s az ajtót felcsavartva kiszabadította őt mlgát rosz illatú fogházából. Az alatt a vonat már messze elcsúszott, s a minisiterelnök urnak ráadásul még unalmas várakozás is jutott osztályrészébe. A tetteseket még nem sikerült kinyomozni.

A porosz hivatalnokoknak hivatalosan meg van rendelve, hogy az országgyűlési választásokban részt vegyenek. Ha a kormány értelmében nem szavaznak, természetesen állásukat kockáztatják. Hogy tehát a kenyérvésztes seyllája s a meggyőződés charybide közt valahogy átvégődjének, néhány szabadelvű tisztviselő arra az eredeti ötletre jött, hogy szavazzon mindenikök önmagára.

Orosz- és Lengyelország. Pétervári hírek szerint a lengyelök kétségbeesve nyugat-európa segélye felől véd- és dacszövetséget

ajánlottak Törökországnak, a mit ez el is fogadott, remélvén, hogy így az oroszok által elfoglalt tartományait visszaszerezhetik. Bármily kevés hihetőség látszik is e tudósításban, anynyi áll, hogy Oroszországban a t hiszik, hogy ha háborúra kerül a dolog, az mindenesetre Moldva s a fekete tenger felől fog kezdődni s azért a háborúra készülődés sulya éppen ama tájakra van fektetve. Bender bessarabiai várnak jobb védelmi állapotba tételére 200,000 ezüst rubelt és 80 armstrong ágyut küldöttek. A krimi hadjáratból ismert Todtleben tábornok is ott van, s hir szerint a Pruth hozszszában egy erős hadműtani vonalat készülnek húzni. Közelebbről egy császári ukáz azt rendeli, hogy Bessarabia három különböző pontján 200,000 pud kétszersülttel tartanak késsen, és hogy minden lengyel születést polgári és katonai hivatalnokok a birodalom más kormánykerületeibe bebezzenek.

A „Wiener Ztg.”-nak egy varsói távirata szerint Kryszinskiuk Bardesch által vezényelt felkelő csapatját, egy orosz hadosztály Dominechne őrnagy vezérlete alatt, a chotyni erdőben utólte és megverte. A felkelők vesztesége 100 halott, számos sebesült és 98 fogoly. A csapat maradványát is megsemmisítette egy Garvolinból előnyomult hadosztály.

Ujabbak. Bécs, oct. 18. Erstenberg báró és Rukow a maguk és dr. Straussberg, Kamper és Eltzbacher nevében kérelmet adtak be a nagyváradi kolozsvár-brassói vasutvonalnak a Bodzaszorosig, s a Károlyfejevár- és Szebenig menő mellékágak engedélyezéseért. E szerint versenylársak is támadván már külföldi tőkepenzesek közt e vállalatra, hanyatlani indult reményeink újra éledhetnek.

— Páris, oct. 19. A „Moniteur” közli Rouhernak államminisiterre, Roulandnak minisiterre s az államtanács elnökére történt kinevezését.

Bécsi börze October 20-án: Nemzeti kölcsön 81.60. 5% Metalliques 75.50. Bank részvény 788.—. Hitel részvény 186.80. Váltó Londouira 111.90. Ezüst 112.15. Arany 535 1/2. 1860 diki Állam kölcsön 97.95.

October 19-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 75.50. Erdélyi 73.75.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

HIVATALOS.

3426.—1863.

(224)

(3—3)

Hirdetmény.

Nemes Kolozsmegye ideigl. Törvényszéke köz tudomásra juttatja hogy: miután Strabeker Mátyás felperesnek a Manz Vince kegyezkedési tömege alperes ellen 102,717 frt 41 kr. megfizetésiért folyó végrehajtás ügyében, az 1863-ik év majus 5-ik 1461 sz. alatt kelt végzéssel 1863-ik év septemb. 28-ik napjára kiűzött első árverelési napon, a Manz Vince kegyezkedési tömegéhez tartozó összesen 394,849 frt 90 kr-ra. becsült Berkenyesi és M. Fráti tagosított jószágokat, és az azokon találtatú fundus instructust eladni nem sikerült; — a nevezett jószágok, és fundus instructus a fennebbi végzéssel **1863-dik év november 24-ik napjára d. e. 9 órákor** helyt Berkenyesen kiűzött második árverezési napon, a legtöbbet ígérőnek becsárón alól is el fognak adatni.

Erre, vásárolni azándékozó, oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árverezéshez csak azok szólhatnak, kik a becsárón 5% százalékat az árverező bizottmányoknak lefizetik, és hogy a becsú okmányt, és az árverezési feltételeket e törvényszék levéltárában megtekinthetik.

Mindazok kik jöllehet ezen árverezéssről külön nem értesítettek, a nyilvankönyvekbeni beiktatás által, az eladandó jószágokon jelzáloggal biztosított követeléssel bírnak, felszólíttatnak hogy ebeli igényüket a jószágok eladásáig, oly bizonyosan jelenték be e törvényszéknek, mivel ezen elmulasztás következményeit csak is magoknak tulajdoníthatják.

Nemes Kolozsmegye ideigl. törvényszékének 1863-ik év october 2-án tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(228)

Különös figyelemre méltó!

(1 2)

Alólírt tisztelettel jelenti, hogy nálla a következő kertészeti és gyümölcsészeti cikkek illóáron eladók: u. m. jóféle téli almák; a legzebbféle hárlami biaczinth és telyes tulipán hagymák nagyon sokszámban; nagy, jóféle földi epreknek több nemei; nagyféle egreszek és ribizskek sokfajjában és színekben; Chili málnatövek; mindenféle jó vetemény magvai; és végre néhány száz darab legjobbféle gyümölcs a oltványok, u. m. körte, alma, szilva, cseresznye, medgy, kajszin és ősi barackkaknak legkitűnőbb fajaiól. Ezek valódiságáról kezeskedik és számos megrendeléséért kéri a nagyérdemű közönséget.

Brassay v. Kronstädter József, lakása külmönosterútea 134-ik sz. Kolozsvárt.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden kapható:

Helység-névtár.

Erdély (és a PARTIUM)

minden községének betűrendes névtára.

Az 1854-diki s a visszaállított alkotmányos felosztás szerint, a posta-kerületek és hadfogadó-telepek, valamint a lakosság számának a legújabb népszámlálás szerinti kimutatásával.

Összeállította GÁMÁN ZSIGMOND. Második kiadás. Ára 30 kr.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel (Bel-farkasutza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Erdély nagyfejedelemség

HIVATALI TISZTI NÉVTÁRA

ára 2 frt o. ért.

II. Rákóczy Ferenc bujdosása. A magyar irodalom története. Irta Jám-Szalay László által. I. kötet. I-ső bor Pál. 2 kötet. Ára 3 frt. Magyarok évkönyve. Negyedik évfolyam 1864. Szerkesztő és kiadja Emilia. Ára 2 frt 50 kr. Diszkötésben 3 frt.

Ernest Renau La vie de Jésus. Si- 1864. Szerkesztő és kiadja Emilia. Ára 2 frt 50 kr. Diszkötésben 3 frt.

xième edition. Ára 4 frt 50 kr.

(193) 22 10 (3—12)

Kolozsvárt **Kozák Ede** fűszerkereskedésében mindig friss minőségben kapható:

Az általános kedvelt s orvosilag sikerrel elismert

STEIER FÜNEDV

mell-betegeknek.

Használati utasítással együtt egy üveg ára 87 kr., két üveg bepakolása 20 kr. oszt. ért.

KROMBHOLZ orvosludor

gyomor-liköre.

Ezen oly szerencsésen összelegyített vegyület gyogyerejű növényekből készült és különösen az emésztő szervekre igen jó hatású, ajánlható pedig üdvös kísérőnek vadászaton, hegységi kirándulásokon és úton, és mint gyomormegelőítő igen jótékonyan foly be az egészségre. Egy üveg ára 52 kr., két üveg bepakolása 20 kr. o. é.

Engelhofer G. J.

gyogyerejű havasi növényekből készült

izom- és ideg-essentiaja.

Külső használatra eüzoz arz- és izfájdalmak, fejfájás, szédülés, fuldugás, kesztesont- fájdalmak, tagok gyengesége, főleg nagy megerőltetés és nagy me- netek után, általános testgyengeség, oldalnyílás, aranyeres bántalmak ellen és különösen alkatrészek gyengülése ellen.

Az izom- és ideg-essentia, egy üveggel 1 nfrtért, használati utasítással együtt, valódián egyedül kapható:

Kolozsvárt **KOZÁK EDE** fűszerkereskedésében.

Ugyszintén a következők:

Dr. Callond, **Geleztaszetelek**, egy skatulya használati utasítással 30 kr.

Dr. Koch **Növény-Bonbonja**, köhögés ellen, egy skatulya 40 kr.

Szeidlitz porok, egy skatulya 1 frt.